

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم سال اول ۹۵-۹۶

رشته های فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، مهدویت، امامت و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۴

مهر مدرسه

صنوبری:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۷	ساعت پایتختی: ۸۰ دقیقه
فهرضوبری:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	ساعت پایتختی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۳۹۵۱/۰۴
تاریخ:	۱۳۹۵/۱۰/۲۰
عنوان:	فقه ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
موردود:	جلد سوم: لقطه (ص ۱۰۶-۸۷)، اطعمه و اشربه (ص ۱۳۹-۱۱۵) و ارت (ص ۲۵۹-۲۱۵)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرس علی: شهرستان: استان:

۱- ما هو المراد من «الضالة» في باب اللقيط؟ ص ۹۰

الف. اللقطة بالمعنى الاعم

ب. الانسان اللقيط

ج. الحيوان اللقيط

د. المال اللقيط

۲- ما هو الصحيح في الأخذ و الفحص بالنسبة الى لقطة الحرم؟ ص ۹۰ و ۹۱ و ۹۷

الف. يجوز اخذه و يجب الفحص عن مالكة الى حد اليأس لو كان درهماً

ب. يكره اخذه و لا يجب الفحص عن مالكة لو كان أقل من درهم

ج. يحرم اخذه و يجب الفحص عن مالكة الى حد اليأس

د. يكره اخذه و يجب الفحص عن مالكة سنة

۳- كيف يجمع بين الروایتين التي وردا في مورد الربيتا عن ابى عبدالله عليه السلام: «لا تأكلها» و عن ابى الحسن الرضا عليه السلام: «لا بأس بها»؟

ص ۱۱۹

الف. يحكم بالجواز و لا يحكم بالكراهة

ب. يقدم النهى و يحكم بالحرمة

ج. يتساقطان و يرجع إلى البرائة

د. يقدم الجواز و يحكم بالكراهة

۴- في أى مورد يجرى مسألة التعصیب؟ ص ۲۳۳

الف. اجتماع الزوج و البنت الواحدة و الاب و الام

ب. اجتماع الزوجة و البنيتين و الاب و الام

ج. اجتماع الاختين و كلاله للام

د. اجتماع الزوجة و الاب

۵- حبه شامل کدام یک از موارد زیر نمی شود؟ ص ۲۴۱

الف. اسب

ب. شمشیر

ج. انگشتر

د. قرآن

۶- ما هو الصحيح اذا اجتمع الجد و الجدة للاب و الجدة للام؟ ص ۲۴۹

الف. للجد للاب $\frac{1}{3}$

ب. للجد للاب $\frac{1}{6}$

ج. للجد للام $\frac{1}{3}$

د. للجد للام $\frac{1}{6}$

۷- مقتضای قاعده اولیه در مورد لقطه ای که تعریف آن ممکن نیست جواز است یا عدم جواز؟ چرا؟ ص ۹۸ و ۹۹ - ۲ نمره

جواب: جواز تملك لقطه خلاف قاعده ای است که می گوید: «لا یحل مال امرئ الا بطیبة نفس منه» لذا خروج از این قاعده باید به استناد دلیل باشد و دلیل جواز

تملك فقط فرضی را شامل می شود که لقطه تعریف شده ولی صاحبش پیدا نشده است و لذا فرض عدم امکان تعریف را شامل نمی شود.

۸- مورد وجوب اخذ لقيط را با دلیل بیان نمایید. چه کسی نسبت به نگهداری لقيط اولویت دارد؟ چرا؟ (دلیل غیر روایی مورد نظر است).

ص ۱۰۰ - ۲ نمره

جواب: وجوب اخذ در مواردی است که خوف تلف لقيط وجود داشته باشد و دلیل آن وجوب حفظ نفس محترمه است. (۱ نمره)

کسی که او را یافته است نسبت به نگهداری لقيط اولویت دارد. زیرا سیره عقلا که مورد امضای شارع است و ردعی بر آن نرسیده، یابنده را صاحب حق نگهداری

می داند. (۱ نمره)

۹- حکم مذکور در عبارت «اذا شك في فلسية الموجود يحكم على الحلية» و دلیل آن را توضیح دهید. ص ۱۲۰ - ۲ نمره

جواب: توضیح حکم: اگر چیزی (مانند برجستگی) روی بدن ماهی باشد و شک کنیم آیا فلس است تا ماهی حلال باشد یا حرام، حکم به حلیت ماهی می‌شود. (۱ نمره) دلیل: مطابق اماره ماهی فلس‌دار حلال و ماهی فاقد فلس حرام است و ماهی مذکور در سؤال نمی‌دانیم مصداق ماهی فلس‌دار است تا حلال باشد یا حرام باشد، لذا به اصل عملی که برائت از حرمت است رجوع می‌کنیم و در نتیجه ماهی فوق حلال است.

۱۰- عده‌ای از جمله صاحب جواهر (ره) با توجه به آیه شریفه «قُلْ لَا أُجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ...» (انعام: ۱۴۵) دو روایت صحیح محمد بن مسلم عن ابی جعفر علیه السلام: «سألته عن لحوم الخيل و البغال و الحمير: فقال: حلال» و صحیح سعد بن سعد عن الرضا علیه السلام: «سألته عن لحوم البراذين و الخيل و البغال. فقال: لا تأكلها» را جمع کرده‌اند. جمع ایشان را توضیح دهید. و نظر مصنف نسبت به جمع مذکور را بنویسید. ص ۱۲۳ - ۲ نمره

جواب: جمع صاحب جواهر (ره) این است که روایت دوم مخالف عموم آیه است که موارد خاصی را تحریم و بقیه را تحلیل نموده و لحوم برادین و... را در موارد تحلیل قرار داده است، لذا روایت اول موافق عموم آیه است ترجیح دارد و دومی از حجیت می‌افتد. (۰/۷۵ نمره) مصنف: تعارض و رجوع به مرجحات که صاحب جواهر فرموده در صورتی است که جمع عرفی ممکن نباشد ولی در این‌جا جمع عرفی ممکن است لذا راه‌حل فوق نادرست است. (۰/۵ نمره)

راه‌حل صحیح جمع عرفی است: روایت اول نص در جواز است و روایت دوم ظهور در حرمت دارد و چون نص بر ظاهر مقدم است، نهی بر کراهت حمل می‌شود. و لذا می‌گوییم لحوم مذکور مکروهند نه حرام. (۰/۷۵ نمره)

۱۱- فروض هر یک از افراد زیر را در تمام صورت‌ها بیان نمایید. ص ۲۱۹ و ۲۲۰ - ۲ نمره

الف) کلاله امی: جواب: در صورت انفراد $\frac{1}{6}$ و در صورت تعدد $\frac{1}{3}$
ب) بنت: جواب: در صورت انفراد $\frac{1}{4}$ و در صورت تعدد $\frac{1}{8}$ [بدون ابن]
ج) اب: جواب: در صورتی فریضه دارد که فرزند موجود باشد و فرضش $\frac{1}{4}$ است.
د) زوجه: جواب: در صورت عدم ولد برای زوج $\frac{1}{8}$ و در صورت وجود ولد $\frac{1}{8}$ است.

۱۲- وجه تعارض بین دو روایت «رجل توفی و ترک امرأته؟ قال: للمرأة الربع و ما بقی فللإمام» و «رجل مات و ترک امرأته؟ قال: المال لها» را تبیین نمایید. با توجه به روایت «سألته عن رجل مات و ترک امرأة قرابة لیس له قرابة غیره؟ قال: یدفع المال کله إلیها»، وجه جمع بین آن دو روایت را ذکر کنید. ص ۲۲۴ و ۲۲۵ - ۲ نمره

جواب: تعارض دو روایت: بنابر روایت اول ما زاد بر مفروض - یعنی مقدار بیش از یک چهارم - به زوجه رد نشده است و به امام علیه السلام رسیده است. (۰/۵ نمره) ولی بنابر روایت دوم ما زاد بر مفروض به زوجه رد شده است. (۰/۵ نمره) پس این دو روایت معارض‌اند. وجه جمع: با توجه به روایت سوم که در آن زوجه به عنوان قریب و فامیل فرض و ما زاد بر مفروض به او رد شده است، می‌توان گفت روایت دوم که ما زاد بر زوجه رد شده، زوجه فامیل بوده و روایت اول که ما زاد رد نشده، زوجه فامیل نبوده است. [یعنی جایی که زوجه فامیل باشد، ما زاد بر او رد می‌شود و اگر فامیل نباشد، ما زاد بر او رد نمی‌شود]. (۱ نمره)

۱۳- در اجتماع زوج، یک دختر و یک پسر از پسر متوفا و دو دختر از دختر متوفا سهم الارث هر کدام را تعیین نمایید. ص ۲۴۱ و ۲۴۲ - ۲ نمره

جواب: فرزندان حاصل از پسر متوفا سهم پسر و فرزندان حاصل از دختر متوفا سهم دختر را می‌برند:
سهم دختر که به دو دختر می‌رسد: $3 = \frac{3}{4} + \frac{3}{4}$ و سهم هر دختر $\frac{3}{8}$
سهم زوج: $\frac{3}{4} = \frac{3}{4}$
سهم پسر که به دختر و پسر او بالتفاضل می‌رسد: $2 = \frac{2}{12} \times 2 = \frac{4}{12}$ ؛ سهم پسر: $\frac{4}{12}$ ، دختر: $\frac{2}{12}$

* سوالات زیر مختص طلاب غیر حضوری مکاتبه‌ای می‌باشد:

۱۴- با توجه به عبارت «و اما جواز دفع اللقطة الى الحاكم الشرعی و سقوط وجوب التعریف عن الملتقط فقد ذکر صاحب الجواهر فی توجییهه بأنه ولی الغائب فی الحفظ» دلیل صاحب جواهر را بیان و اشکال مصنف بر این استدلال را بنویسید. ص ۹۹ - ۱/۵ نمره

جواب: صاحب جواهر می‌فرماید: حاکم، ولی انسان‌های غائب در حفظ اموال است؛ لذا می‌توان مال پیدا شده را به او تحویل داد. با تحویل به حاکم، وجوب تعریف [و فحص از صاحب مال] از عهده ملتقط، ساقط می‌شود. (۰/۷۵ نمره) اشکال مصنف: ولایت حاکم، مختص به موردی است که شارع برای کسی غیر از حاکم، ولایت قرار نداده باشد؛ اما در بحث لقطه، برای ملتقط، حق تصدق قرار داده است. پس ولایت حاکم در لقطه ثابت نشد. (۰/۷۵ نمره)

۱۵- در مسأله «للإثنين فصاعداً من الإخوة من الأم ذكوراً و إناثاً، المال کله یقسّم بینهم بالسوية و لیس بالتفاضل، ثلثه بالفرض و الباقي بالقرابة» دو دلیل مساوی تقسیم‌شدن مقداری که بالقرابه به ورثه می‌رسد را بنویسید. ص ۲۵۱ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. چون مقدار ثلثی را که بالفرض می‌برند به طور مساوی تقسیم می‌نمایند، پس مقدار دیگری را هم که بالقرابه می‌برند، به طور مساوی تقسیم می‌کنند چون احتمال ندارد بین این دو (یعنی مقداری که بالفرض می‌برند و مقداری که بالقرابه می‌برند) فرقی باشد. (۰/۷۵ نمره) ۲. اصل در تقسیم تساوی است (زیرا یکسان بودن سبب ارث، تساوی در مقدار ارث را هم به دنبال دارد) و تفاضل نیاز به دلیل خاص دارد که در اینجا وجود ندارد. (۰/۷۵ نمره)